

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
STCM
SİVİL TOPLUM ÇALIŐMALARİ MERKEZİ

Ocak 2018

BİLGİ NOTU

Türkiye’de Kamu Kaynaklarından Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler

Nurhan Yentürk¹

STK Eğitim ve Araştırma Birimi tarafından Kamu Harcamalarını İzleme Dizisi kapsamında gençlik, çocuk, engelli, sağlık, sosyal harcamalar, askeri ve iç güvenlik gibi tematik izleme kılavuzları yayınlanmıştır. Kamu kaynaklarından Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Merkezi yönetim idareleri tarafından çeşitli transferler yapılmaktadır. Bunların başında AB Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı gibi idareler gelmektedir. Bu bilgi notunun amacı, merkezi yönetim idarelerinin sivil toplum örgütlerine kamu kaynaklarından yaptıkları transferi hesaplamak ve ilgili kurumlarla paylaşmaktır.

¹ Prof.Dr. İstanbul Bilgi Üniversitesi Ekonomi Bölümü
Müdür, Sivil Toplum alışmaları Merkezi

Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik 2006 yılında yayınlanmıştır (Bakanlar Kurulu Kararı : 3/7/2006-2006/10656 ve Resmî Gazete : 17.7.2006/26231). İlgili yönetmeliğin 8. Maddesinde “İdareler, yardım yapılan teşekküllerin isim listesini, teşekküllere ilişkin bilgileri, yardımın amacını, konusunu ve yapılan yardım tutarlarını, izleyen yılın şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklar” denilmektedir.

Genel Yönetim kapsamındaki tüm bakanlıklar ve idarelerin² yaptıkları açıklamaların teker teker izlenmesi, kamu transferi yapılan kar amacı gütmeyen kuruluşların isimlerinin ve transferin yapılmasının amacının saptanabilmesi için gereklidir. Ancak bir çok bakanlığın ve idarenin internet sitesinde kalıcı olarak bu bilgiye ulaşılamamaktadır. İlgili madde kamuoyuna açıklamanın mecrasını ve kalıcılığını düzenlememektedir. Bu bilgilere erişebilmek için tüm idarelerden bilgi edinme yöntemi ile bu bilgilerin sorulması gerekmektedir. Mart 2018 bu bilgilerin toplanması için bir başlangıç tarihi olabilir.

a. Merkezi Yönetim İdarelerinin Sivil Toplum Örgütlerine Yaptıkları Cari Transferler

Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan cari transferler Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından her yıl ve aylık olarak yayınlanmaktadır. Merkezi yönetim idareleri tarafından kar amacı gütmeyen kurumlara yapılan transferler Ekonomik Sınıflandırmada³ yer alan Cari Transferler kaleminin altında Kar Amaca Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler kaleminde yer almaktadır. Kamu harcamalarının 4 dijit (EKOD4) dökümüne bakıldığında Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferlerin hangi kurumları kapsadığı anlaşılmaktadır (Tablo 1).

² Merkezi Yönetim kurumlarının tam listesi için bkz. www.muhasibat.gov.tr

³ Merkezi Yönetim idarelerin harcamalarının ekonomik sınıflandırılması için bkz. Yentürk, N. (2011) Kamu Harcamaları Okuma - Yazma Kılavuzu, STK Çalışmaları - Eğitim Kitapları, Kamu Harcamaları İzleme Dizisi no 1, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, <http://stk.bilgi.edu.tr/stkButce.asp>

Tablo 1: Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler Kaleminin Alt Kurumları (EKOD4)

5	3			Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler
5	3	1		Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara
5	3	1	1	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara
5	3	1	2	Vakıf Üniversitelerine
5	3	1	3	Kamu İşveren Sendikalarına
5	3	1	4	Siyasi Partilere
5	3	1	5	Memurların Öğle Yemeğine Yardım
5	3	1	6	Sosyal Amaçlı Fonlar
5	3	1	7	Seçim Giderleri İçin Yapılacak Ödemeler
5	3	1	8	Türk Kültür Varlığının Korunması ve Tanıtım Giderleri
5	3	1	9	Siyasi Tanıtım Giderleri
5	3	1	10	Mesleki Yeterlilik Kurumuna Yapılacak Ödemeler
5	3	1	11	Bilimsel Araştırma Projelerinin Desteklenmesine İlişkin Gid
5	3	1	13	Özerk Spor Federasyonlarına
5	3	1	14	Afet Riski Altındaki Alanların Dönüşüm Giderleri
5	3	1	80	Ulusal Fona
5	3	1	90	Diğerlerine

Tablo 1’den görüldüğü gibi, kar amacı gütmeyen kurumlar arasında federasyonlardan, vakfi üniversitelerine, partilerden özerk spor federasyonlarına yapılan bir çok transfer yer almaktadır. 5.3.1.1 kodu ile ise Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan cari transferler alt kalemi yer almaktadır. Her ne kadar 5.3.1.1. kodlu bu alt kalem dernekler dışında birlik ve sandık gibi kurumları da kapsamaktaysa da, bu kalem en geniş anlamda sivil toplum kuruluşlarını yansıtmaktadır. Bu kaleme yer alan harcama bize en azından en geniş kapsamda sivil toplum kuruluşlarına merkezi yönetim idareleri tarafından yapılan transferleri göstermek ve bunları yıllar itibariyle izlemek bakımından önemli bir gösterge oluşturacaktır.

5.3.1.1 kodlu Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan cari transferlerin miktarı 2008-2017 yılları arası ve toplam merkezi yönetim bütçesi içindeki payı Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2: Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan cari transferler (5.3.1.1) ve merkezi yönetim bütçesi içindeki payları

	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan transferler, TL	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan transferlerin Merkezi bütçe harcamaları içindeki payı, %
2008	139.839.000	0,06
2009	230.446.000	0,09
2010	261.281.000	0,09
2011	265.180.000	0,08
2012	435.952.000	0,12
2013	590.326.000	0,14
2014	628.275.000	0,14
2015	873.674.000	0,17
2016	580.720.000	0,10
2017 (Ocak-Kasım)	601.902.000	0,10

Kaynak: muhasebat.gov.tr, Merkezi Yönetim Giderleri

2015'te, en geniş anlamda sivil toplum örgütlerine yapılan transferlerin Merkezi Yönetim toplam bütçe harcaması içindeki payı binde bine 17 ye çıkmış iken 2016 ve 2017 yılının ilk 11 ayında bu pay binde 10'dur.

b. Merkezi Yönetim İdarelerinin Sivil Toplum Örgütlerine Yaptıkları Sermaye Transferleri

Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan bir başka transfer sermaye transferidir.⁴ Sermaye transferi alt kalemleri de Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından her yıl ve aylık olarak yayınlanmaktadır. Merkezi yönetim idareleri tarafından kar amacı gütmeyen kurumlara yapılan sermaye transferleri Ekonomik Sınıflandırmada yer alan sermaye transferleri 7.1.9.1. kodu ile Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb Kuruluşlara yapılan sermaye transferleri alt kalemi olarak verilmektedir. Tablo 3'te bu sermaye transferlerinin 2008-2017 yılları arası değerleri verilmektedir.

⁴ Sermaye transferi bütçe dışındaki kurumlara yapılan yatırım amaçlı transferlerdir.

Tablo 3: Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan sermaye transferleri (7.1.9.1.)

	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan sermaye transferleri, TL
2008	4.780.000
2009	6.016.000
2010	2.093.000
2011	441.000
2012	12.084.000
2013	22.227.000
2014	26.906.000
2015	26.625.000
2016	35.207.000
2017 (Ocak-Kasım)	49.934.000
Kaynak: muhasebat.gov.tr, Merkezi Yönetim Giderleri	

Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb Kuruluşlara yapılan sermaye transferlerinin cari transferlere göre çok az olduğu Tablo 2 ve 3'ün karşılaştırılmasından görülebilir.

c. Merkezi Yönetim İdarelerinin Sivil Toplum Örgütlerine Yaptıkları Toplam Transferler

Merkezi Yönetim İdarelerinin Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yaptıkları toplam transferler cari ve sermaye transferlerinin toplamıdır.

Tablo 4: Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan toplam transferler

	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan toplam transferler, TL	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara yapılan transferlerin Merkezi bütçe harcamaları içindeki payı, %
2008	144.619.000	0,06
2009	236.462.000	0,09
2010	263.374.000	0,09
2011	265.621.000	0,08
2012	448.036.000	0,12
2013	612.553.000	0,15
2014	655.181.000	0,15
2015	900.299.000	0,18
2016	615.927.000	0,11
2017 (Ocak-Kasım)	651.836.000	0,11
Kaynak: muhasebat.gov.tr, Merkezi Yönetim		Giderleri

Tablo 4'ten anlaşılacağı gibi, en geniş anlamda sivil toplum örgütlerine merkezi yönetim idareleri tarafından yapılan cari ve sermaye transferlerinin toplamı 2015 yılında 900 milyon TL'ye yaklaşmış ve Bütçenin binde 18'ini oluşturmuştur. 2016 yılında ve 2017 yılında ise düşüş göstermektedir. 2017 yılı aralık ayı verileri yayınlandığında bütçe harcamaları içindeki payı binde 12'ye ulaşabilir.

Sandık, birlik gibi sivil toplum örgütlerini de kapsadığı düşünüldüğünde bu oran ve meblağın çok düşük olduğu söylenebilir.